

finder man dernæst en række institutioner af halvstatslig art, f. eks. de såkaldte *Enti* eller *Aziende Autonomi*, der meget vel kan være privat eller „uafhængigt“ etablerede, men hvor dog i praksis statslig eller offentlig indflydelse ofte er overvejende. Det ville være uoverkommeligt at gennemgå disse, der ofte spiller en betydelig rolle i det økonomiske liv inden for deres respektive erhvervssektorer.

5. Foran er udførligt beskrevet de forskellige former for direkte statslig intervention i det italienske økonomiske liv. Denne intervention er formentlig væsentligt større i Italien end i de øvrige fællesmarkedslande, og det bør erindres, at den alt-overvejende del af statens deltagelse i erhvervslivet er udsprunget ikke af en nationaliseringspolitik, men af en nødvendighed i trediversnes kriseår for den italienske stat af at gribe ind for at hindre en økonomisk katastrofe af uoverskueligt omfang. Bemærkelsesværdigt er det imidlertid, at denne særlige interventionsform og dens betydelige omfang har kunnet fortsættes og udbygges i de 16 år efter krigens afslutning, hvor Italien har haft et borgerligt liberalistisk styre.

6. Går man herefter over til at se på den mere *traditionelle statslige indvirken* i erhvervslivet, finder man også i Italien en række former for finansiel støtte, dels gennem de under pkt. 1. h. nævnte finansieringsinstitutioner, der yder lån til de enkelte erhvervsgrøner, dels gennem egentlige subsidieordninger, hvis omfang vanskeligt lader sig efterspore.

Der findes utallige områder, hvor statsstøtte eller subsidier af direkte eller indirekte karakter ydes. Ofte er sådanne foranstaltninger lagt i hænderne på en af de utallige „*Ente*“, ofte sker det gennem øjensynligt private faglige organisationer; og endelig ville et gennemgribende studium af statsregnskabet sikkert bringe mange støtteforanstaltninger for dagen. En blot nogenlunde repræsentativ redegørelse for former og omfang ville imidlertid kræve måneders ekspertstudium af disse forhold.

7. Den statslige støtte til de tilbagestående områder foregår væsentligst gennem den under pkt. 1 nævnte *Cassa per il*

Mezzogiorno, der råder over ca. 2 000 milliarder lire fordelt over 15 år. Der ydes imidlertid ved særlige love, geografisk eller erhvervsmæssigt afgrænset, også betydelige beløb herudover, således for nylig 400 milliarder til Sardinies ophjælpning.

Cassa per il Mezzogiorno har til opgave i de tilbagestående områder, og det bliver naturligvis særligt i Syditalien, at gennemføre arbejder inden for følgende områder: dæmninger, vandkraftanlæg, dræning, overrisling, jordforbedring, dyrkningsomlægning, vandledninger, vejbygning, afsætningscentre for landbrugsprodukter, skabelse af turistcentre og omlægning af jernbaner. Kassen skal desuden stimulere det private initiativ og finansierer gennem en række institutter af bankmæssig karakter (*ISVEIMER*, *IRFIS*, *CIS*) anlæg af nye industri anlæg og modernisering af bestående fabrikker. Den kan påtage sig skolebyggeri og støtte institutioner („*Enti*“), der dannet til undervisning eller til oplæring af arbejdskraft og teknikere. Den kan endvidere yde støtte til håndværksvirksomhed. *Cassa per il Mezzogiorno* overvåges af ministerpræsidenten, og en særlig minister uden portefølje har indsigt med den daglige ledelse.

For eksporterhvervenes vedkommende yder den italienske stat, som andre stater, en garanti for kreditter for eksporterede varer.

Som det vil ses af den forudgående fremstilling, skulle der på mangfoldige måder — ofte særegne for Italien — være sikret landets myndigheder tilstrækkelige muligheder for at gennemføre en tilpasning til nye vilkår i forbindelse med fællesmarkedets udvikling. Det er imidlertid vigtigt at erindre, at de mange virksomheder under *IRI-ENI* i princippet drives efter almindelige forretningsmæssige linjer, og at italiensk industri igennem de senere år synes at have vist, at den har evne til selv at foretage den fornødne tilpasning til konjunktur- og markedsændringer. I det hele er italiensk erhvervsliv vist inde i en sådan opgangsperiode, at det næppe har behov for andre støtteforanstaltninger end dem, der har været gældende i en årrække.